

p. 57—64, (16)—(21): **Andrasovszky J.** Előzetes jelentés Kisázsiai steppeterületén 1911-ben tett utazásokról. (Vorläufiger Bericht über die im J. 1911 in den Steppen Kleinasien ausgeführte Reise.)

Szerző rövid florisztikai vázlattal kapcsolatban ismerteti a ezímben megjelölt területre tett utazását, melynek során ez alkalommal 1—2 kivétellel az ott észlelt növényeknek csupán a génuszneveit említi fel. A részletes publicatio értesülésünk szerint a gyűjtött anyag feldolgozása után fog megjelenni.

p. 64—82: **Bezdek J.** Néhány tropikus botanikus kertről és a Bronxparki növénytani intézetről. **L.**

Im Anschlusse an eine kurze floristische Schilderung bescheibt der Verf. seine auf den gen. Gebieten durchgeführte Reise, wobei mit wenigen Ausnahmen nur die Gattungsnamen der beobachteten Pflanzen erwähnt werden. Eine ausführliche Publication soll nach Bearbeitung des gesammelten Materiales erscheinen

Külföldi botanikai dolgozatok ismertetése.

Referate über ausländische botanische Werke.

E. Durand et G. Barratte (avec collaboration de **Paul Ascherson, Will. Barbey et R. Muschler**) **Florae Libycae Prodromus**, ou catalogue raisonné des plantes de Tripolitaine. Genève, 1910 4° maj, 330 pp. Avec 20 planches.

Egy jelentős és a kritika által eddig kellőképen nem méltányolt műnek a megjelenéséről óhajtunk megemlékezni. A mű a földközi tengerpart egy oly részének tárgyalja floráját, mely felé éppen jelenleg politikai okokból fordul a közérdeklődés. Ez a munka az előkelő kiállításnak mind amaz attributumaival, mint elegáns formátum, művészi kézre valló rajzok stb.-vel jelent meg, melyet a Cosson-féle művek megjelenése óta ismertünk; ami azonban ezt a könyvet különösen értékessé teszi, az a szövegnek rendkívül gondos szerkesztése s az egyes fajokhoz fűzött számos kritikus fejtegetés, melynek legnagyobb része

Von wenigen nach Gebühr gewürdigt is eines der bedeutendsten Werke über die Flora eines heute aus politischen Gründen in den Vordergrund des Interesses gerückten Teiles des Mediterrangebietes, mit allen jenen Attributen der vornehmen Ausstattung, die wir seit dem Erscheinen der Cosson'schen Werke kennen, als elegantes Format, künstlerisch ausgeführte Tafeln etc., versehen, erschienen. Was aber den Wert dieses Werkes ganz besonders hebt, ist die ausserordentlich sorgfältige Redaction des Textes, welcher viele kritische Erörterungen z. gr. T. aus der Feder unseres Altmeisters Prof. ASCHERSON enthält,

mesterünk ASCHERSON PÁL tollából származik. Ezen a helyen tette le Ő ugyanis a libyai Flórával 30 éven át való foglalkozása alkalmával szerzett tapasztalatait, minek folytán ezt a könyvet a Földközi-tenger vidékének flórájával foglalkozók közül senki sem nélkülözheti. ASCHERSON-ON kívül e mű létesítése körül BARRATTE G. szerezte a legnagyobb érdemeket.

Általános érdekű a bevezetésbe iktatott, «Tableau synoptique», mely 1026 mediterraneus növényfajnak az egész földközi medence partján kezdve Marokkótól Perzsiáig való elterjedését mutatja be tanulmányos módon.

F. Hermann: Flora von Deutschland und Fennoskandinavien, sowie von Island und Spitzbergen. Leipzig, Verl. v. Theod. O. Weigel, 1912. 8° 524 p.

Szerencsés gondolat volt a középeurópai botanikusok által leggyakrabban látogatott országokat felölelő összefoglaló meghatározó könyvet írni, melyet a növénygeographusok is, akiknek az alpesi flórát lépten-nyomon kell a fennoskandináviaival összehasonlítaniok, szívesen fognak venni. Benünk ez a mű főképen azért érdekel közelebről, mert a Magas Tátra, a Liptói Kárpátok s a Pieninek flóráját is felöleli.

C. Warnstorf: *Der Formenkreis der Tortula subulata (L.) Hedw. und deren Verhältnis zu Tortula mucronifolia Schwgr.* — Hedwigia Bnd. LII. 1912: 65–80 — 8°.

Nagyérdemű szerző e cikkében a *Tortula subulata* formakörét dolgozza fel s a köv. sectiókat különbözteti meg: I.

der bei dieser Gelegenheit die Ergebnisse einer 30-jährigen Beschäftigung mit der Flora von Libyen niedergelegt hat und dadurch das Werk zu einem der wichtigsten Nachschlagebücher für alle, die sich mit der Flora des Mittelmeerbeckens beschäftigen, gemacht hat. AUSSER ASCHERSON fiel der grösste Arbeitsanteil Herrn G BARRATTE zu.

Von ganz allgemeinem Interesse dürfte das in die Einleitung eingeschaltete «Tableau synoptique» der Verbreitung von 1026 Arten über das ganze mediterrane Becken von Marocco bis Persien sein. D.

Es war ein glücklicher Gedanke eine zusammenfassende Excursionflora für die von den mitteleuropäischen Botanikern am häufigsten bereisten Länder zu verfassen, die auch den Pflanzengeographen, der doch stets Alpen- und Fennoskandinavisches Gebiet zu vergleichen hat, höchst willkommen sein dürfte. Uns interessiert das Werk noch besonders, als die Flora der Hohen Tátra, der Liptauer Karpatien und der Pieninen mit inbegriffen ist. D.

Der Verf. gliedert in dieser Arbeit den Formenkreis v. *Tortula subulata* in folgende Sectionen I. *Vulgatae*, II. *Intermediae*,

Vulgatae, II. *Intermediae*, III. *Levifoliae*, amelyeken belül subsectiók, igen sok var. és fo. következnek. A referáló által szerzőnek megküldött hazai «*Tortula subulata*»-k mind *T. serrulata* (FUNK)-nak bizonyultak. Mivel szerző ezikke csak általánosságban említi két hazai lelőhelyet, itt pótoljuk a WARNSTORF revidálta növények lelőhelyét:

Tortula serrulata (FUNK): JAVORINA Nitr. Aug. 1864 Jos. L. HOLUBY. — Com. Szepes: In der Gegend von Lőcse im Zwanzigergrund c. 700 M., 17. IV. 1910, leg. GYÖRFFY — Lőcse, gegen Dvorec neben dem Kalkseifenbach c. 650 M., 5. VI. 1910, leg. GYÖRFFY — Lőcse, im Zawada-Tal, 700 M., 5. VI. 1911, leg. GYÖRFFY — Lőcse, auf dem Máriaberg, 780 M., 12. VI. 1910, leg. GYÖRFFY. — Poprád: Schlösschen, 12. V. 1906, leg. E. Gy. NYÁRÁDY — Hung. orientalis: In silvis vallis Malomvölgy pr. Kolozsvár 18. VII. 1911. PÉTERFI — Alpe Paring: Girsea 2300 m. 4. VIII. 896. PÉTERFI.

Tort. serrulata var. *latifolia* WARNST.: Kolozsvár, im Bányabükker-Wald II. V. 1901, leg. GYÖRFFY — Hohe-Tátra: Bélaër Kalkalpen auf der «Jähen Leit» 1200 M., 30. VIII. 1911, leg. GYÖRFFY.

WARNSTORF ezikke alapján úgy most már az összes «*T. subulata*»-inkat revidálniunk kell.

III. *Levifoliae*, in den Sectionen werden mehrere Subsect. mit vielen Varietäten und Formen unterschieden. Die vom Referenten dem Verf. geschickten, aus Ungarn stammenden «*Tortula subulata*» — Proben waren alle: *Tort. serrulata* (FUNK); und weil der Verf. nur im Allgemeinen 2 ungarische Standorte erwähnt, zählt der Referent hier die Standorte der von Herrn WARNSTORF revidierten Moose auf:

Es wäre nun angezeigt, auf Grund dieser Abhandlung alle unsere einheimischen «*Tort. subulata*» Exemplare zu revidieren. γ.

Hans Buch: *Ueber die Brutorgane der Lebermoose*. — (Mit 3 Tafeln u. 1 Tabelle). — Helsingfors 1911: 1—70 + 8. Inaug. Diss. 8°.

Igen nagybecsű cikk, amelynek anyagán szerző 1904 óta dolgozott természetési kísérletek alapján. Az irodalom kritikai felhasználásával és saját vizsgálatai alapján májmohok vegetatívus szaporodó szerveit következőleg csoportosítja CORRENS műve nomenclaturájával összhangzásban:

Ein sehr wertvolles zusammenfassendes Werk, dessen Grundlage die vom Verf. seit 1904 durchgeführten Culturversuche bilden. Die Einteilung der vegetativen Vermehrungsorgane der Lebermoose erfolgt unter kritischer Sichtung der Literatur und auf Grund eigener Untersuchungen im

Einklag mit der Terminologie d. bekannten Werkes CORRENS'S folgenderweise:

1. Brutblätter, 2. Brutkelche, 3. Brutäste, 4. Brutknospen, A) Umgewandelte Stammspitzen mit $a + b$ Gruppe, B) Die Brutknospen entstehen aus einer einzigen Zelle; a, b, c Gruppe. 5. Brutkörper A) mehrschichtige, B) einschichtige, flächenförmige und oft fast kreisrunde Brutkörper. 6. Brutkörner.

Igen behatóan tárgyalja a «Brutbüschel»-t. A mű első rangú segédmunka, amely CORRENS ismeretes műve II-ik feléül tekinthető.

Besonders eingehend werden die «Brutbüschel» beschrieben. Das Werk ist ein Hilfsbuch ersten Ranges, welches man füglich als II. Teil des CORRENS'Schen Werkes nennen kann.

Gy.

A. Pascher: Zur Kenntnis zweier Volvokaten. (Kleine Beiträge zur Kenntnis unserer Mikroflora. I.) — «Hedwigia» 1912. LIII., Heft $\frac{3}{4}$: 274—28.

Két új Chrysomonadineanemzetséget ismertet szerző az *Aglöe* s a bennüket érdeklő *Scherffelia* n. g. e. n. -t. SCHERFFEL ALADÁR ugyanis Iglo mellől közöl egy algát (Ber. d. Deutsch. Botan. Gesellsch. Jahrg. 1907. Bnd. XXV. H. 5.: 230—232, Fig. 3) *Carteria dubia* (PERTY) SCHERFFEL néven. PASCHER ezt az alakot egy másik új alakkal együtt a *Carteria* nemzetségtől SCHERFFEL neve tisztelgetéire különválasztja mint *Scherffelia dubia* és *Sch. phacus*-t, amely új nemzetséget a *Carteria* genustól így különbözteti meg a szerző:

Der Verf. gibt eine interessante Beschreibung zweier neuer Chrysomonadinen - Gattungen, der *Aglöe* und *Scherffelia* n. g. n. Der ungarische Algologe A. Scherffel fand bei Iglo eine Alge, welche er als *Carteria dubia* (PERTY) SCHERFFEL mitgeteilt hat (Ber. d. Deutsch. Botan. Gesellsch. Jahrg. 1907, Bnd. XXV. H. 5. 230—232, Fig. 3). PASCHER trennt diese Alge von *Carteria* als neue Gattung ab und nennt sie *Scherffelia*, sie umfasst zwei Arten: *Scherffelia dubia* und *Sch. phacus*. Zwischen den Gattungen *Scherffelia* u. *Carteria* bestehen nach dem Verf. folgende morphologische Unterschiede:

Carteria. Zellen im optischen Querschnitte rund; ein muldenförmiger Chromatophor; ein deutliches Pyrenoïd.

Scherffelia. Zellen abgeplattet, z w e i plattenförmige Chromatophoren; Pyrenoïde fehlen.

Gy.

Sammlung Göschen: H. Miede, Zellenlehre und Anatomie der Pflanzen (Nr. 556). — M. Nordhausen, Morphologie u. Organographie der Pflanzen (Nr. 141). Leipzig 1911. (Preis in Lwd. gebunden je 80 Pfg.).

A kitünő GÖSCHEN - gyűjtemény ismét szaporodott 2 kis kötettel, melyekben az érdeklődő megtalálja tömör összefoglalásban mindazt, ami a czimben megjelölt disciplinából fontos és szükséges. Míg az illető szakmába kevésbé beavatottat sem fogja zavarni e könyvecskek tanulmányozásánál a kézikönyvek rengeteg adathalmaza, addig a vizsgákra készülők is nagy haszonnal forgathatják, mint nagy gondnal és ügyesen összeállított repetitoriumot.

Die vortreffliche Sammlung GÖSCHEN ist mit den oben genannten 2 neueren Bändchen bereichert worden, in welchen die Interessenten in Form eines musterhaft redigierten Compendiums aller Wissenswerte der betr. Disciplinen vorfinden werden. Die weniger Eingeweihten werden dem Verf. dankbar sein, dass sie aus den Wust der in den Handbüchern angehäuften Daten nur das Wichtigste herausgegriffen haben; den sich zum Examen Vorbereitenden wieder könnten wir kaum kürzere und bessere zusammenfassende Werke empfehlen, als diese.

Naturwissenschaftlich - technische Volksbücherei der Deutsch. Naturw. Gesellsch. Herausgegeben von **Dr. B. Schmid.** — Verlag v. Th. Thomas in Leipzig. Preis pro Heft 20 Pfennige.

A népszerű természettudományi munkákban oly rendkívül gazdag német irodalomban is megállják helyüket a most megindult vállalat füzetei, melyeknek az a céljük, hogy a természettudományok eredményeit s a technika vívmányait könnyed előadásmódban a legszélesebb köröknek tegye hozzáférhetővé. A vállalat eddig megjelent füzeteiből, melyeknek olcsósága nagyban elő fogja segíteni azok elterjedését, mint szakunkat érdeklőket, a következőket emeljük ki:

Selbst in der an naturw. Werken so reichen deutschen Literatur werden diese gut redigierten Hefte, die den Zweck erfolgen, die Ergebnisse naturw. und technischer Forschung den weitesten Kreisen in gemeinverständlicher Form vorzuführen, ihren Platz behaupten. Von den bisher erschienenen Heften, deren ausserordentlich niedriger Preis sicher viel zu ihre Verbreitung beitragen wird, wollen wir hier nur folgende hervorheben.

1. **H. Fischer**, Die Bakterien. 2. **E. Blanck**, Wie unsere Ackererde geworden ist. **D. Wernicke**, Wetterkunde. **L.**

ZOBODAT - www.zobodat.at

Zoologisch-Botanische Datenbank/Zoological-Botanical Database

Digitale Literatur/Digital Literature

Zeitschrift/Journal: [Ungarische Botanische Blätter](#)

Jahr/Year: 1912

Band/Volume: [11](#)

Autor(en)/Author(s): diverse

Artikel/Article: [Külföldi botanikai dolgozatok ismertetése. Referate über ausländische botan. Arbeiten. 212-216](#)